

DOM STAREJŠIH OBČANOV

~ *Novo mesto* ~

40 let

~ SKUPAJ JE BOLJE ~

Naših 40 let

40 let je že minilo, odkar je naš dom pod vodstvom prve direktorice Lojzke Potrč odprl vrata svojim prvim stanovalcem; to je bilo 10. januarja 1980. V 105 sobah je bilo takrat na voljo 163 postelj, ki pa prvo leto še niso bile vse zasedene. Toda povpraševanje po domski namestitvi je naglo naraščalo in dom je hitro postal premajhen. Že leta 1983 je bil prvič dograjen in tako je lahko sprejel še 180 novih stanovalcev. Povpraševanje se je povečevalo še naprej, zato je bilo takratno vodstvo primorano na različne načine reševati prostorsko stisko. V posamezne sobe so dodajali nove postelje, v nekaterih prostorih se je spremenila namembnost. Kasneje je bil dozidan še manjši del in tako je imel dom največ stanovalcev leta 2007, in sicer kar 368.

Potrebe prosilcev in svojcev pa tudi standardi so se s časom spreminjali; v zadnjem obdobju smo tako največ aktivnosti namenili izboljšanju kakovosti bivalnih prostorov. Z nadzidavo negovalnega dela smo v letu 2017 pridobili 12 novih sob za 26 stanovalcev, kar nam je omogočilo, da smo zmanjšali število postelj v posameznih sobah, ki so bile prenapolnjene.

Vseh teh štirideset let našega doma je v znamenju nenehnega spreminjanja in izboljševanja bivalnega in socialnega stanja, kar smo dosegali tako z dograjevanjem in obnovami kot tudi bogatitvijo vsakodnevnega življenja stanovalcev. Celotno obdobje je prežeto s skrbjo, kako stanovalcem nuditi čim boljše pogoje za kakovostno življenje v domu; prehojena pot in dosežen razvoj do današnjih dni to tudi potrjujeta. Naš dom je sodoben in sodi med največje domove v Sloveniji; velja pa poudariti, da smo tudi med najcenejšimi.

Naša dejavnost obsega velik nabor storitev, in sicer vse od institucionalnega varstva za 350 stanovalcev do zelo razvite službe za pomoč na domu in socialnim servisom, ki na domovih oskrbuje skoraj 300 uporabnikov; za osebe, ki so zbolele za demenco, omogočamo tudi dnevno varstvo. Naša tržna dejavnost pa pomembno dopolnjuje javno službo.

Za vsem naštetim so naši predani sodelavci, ki skrbno in srčno opravljajo svoj poklic. Večkrat poudarjamo, da smo v domu ena velika družina, ki jo tvorimo zaposleni, stanovalci, svojci in prostovoljci. Iz leta v leto se te vezi še bolj poglobljajo. Krepimo tudi sodelovanje s sosednjimi šolami, vrtci, različnimi društvi, klubi, skupinami in mnogimi posamezniki, ki s svojimi nastopi ali obiski popestrijo življenje stanovalcev v domu. Vseskozi nadgrajujemo družabno življenje in medgeneracijsko sodelovanje ter

se trudimo čim bolj prisluhnuti željam in potrebam naših stanovalcev. Skrbimo tudi za duhovno oskrbo.

Zaposleni v domu se zavedamo, da nobena ustanova ne more nadomestiti lastnega doma in družine. Zato delamo tako, da se v našem domu stanovalci čutijo sprejeti, dobrodošli, varni in čim bolj zadovoljni. Pri tem je pomembna tudi vloga številnih prostovoljcev, ki nesebično in dan za dnem v naš dom prinašajo dobroto in toplino ter tako razveseljujejo naše stanovalce. Poleg tega je zelo pomembno tudi vzorno sodelovanje s svojci naših stanovalcev na različnih področjih.

Naš dom je tudi učni zavod za novomeški srednjo zdravstveno šolo in fakulteto za zdravstvo ter tudi tako dnevno prihajajo med naše stanovalce številni mladi. Lepo sodelujemo tudi z Zdravstvenim domom Novo mesto, s Splošno bolnišnico Novo mesto in Centrom za socialno delo. Vseh 40 let je naša pokroviteljica tovarna zdravil Krka. Poleg donacij, ki smo jih deležni, poskrbijo tudi za redne prostovoljne akcije in obdarovanja stanovalcev ob novem letu in 8. marcu. Zelo dejaven je tudi Krkin pokroviteljski odbor, ki za naše stanovalce skozi celo leto organizira različne dejavnosti; veseli in hvaležni smo za njihove pozornosti, naklonjenosti in razumevanja.

Vrsto let je naš donator tudi Lions klub Novo mesto. Člani kluba za stanovalce organizirajo številne dobrodelne akcije, dragocen pa je tudi njihov prispevek pri urejanju okolice doma.

Leta 2017 smo kot prvi med domovi starejših v Sloveniji pristopili k mednarodnemu projektu Rastoča knjiga in jo prepletli z Abecedo odličnosti in mojstrstva. Simbol projekta je sicer deklica z rastočo knjigo, v našem domu pa imamo babico z rastočo knjigo, saj gradimo na modrosti in izkušnjah starejših. Na teh temeljih rastejo vrednote, ki vodijo k odličnosti in mojstrstvu.

Tudi v prihodnje bomo naredili vse, da bomo ostali prijazen in razvojno naravnan dom. To so naše vrednote, vizija in poslanstvo. Kakovostno opravljati dejavnost varstva starejših pomeni, da sta delo in skrb usmerjena v ljudi in izpolnjevanje njihovih potreb, želja in pričakovanj. Te pa se nenehno nadgrajujejo in spreminjajo, zato želimo biti pripravljeni na nove generacije starejših, na njihove nove potrebe ter pričakovanja.

Mag. Milena Dular, direktorica DSO Novo mesto

40-letnica delovanja Doma starejših občanov Novo mesto

V veliko veselje mi je, da vas lahko nagovorim ob tako lepih trenutkih, kot je 40-letnica vašega doma. Dom starejših občanov Novo mesto danes sodi med večje slovenske domove in se je v vseh teh letih razvil v sodoben dom z mnogimi, stanovalcem prijaznimi pristopi. Zelo razvito je prostovoljstvo, pohvalite se lahko s pestrim in bogatim medgeneracijskim sodelovanjem.

Veliko dela je bilo opravljenega v tem obdobju, zelo velik napredek je bil narejen na področju institucionalnega varstva. Domovi ste v zadnjem desetletju spremenili svojo podobo. Vabite s svojim novim izgledom, prijetnimi barvami, prijaznimi dodatki in osebnimi predmeti stanovalcev, ki dajejo vtis domačnosti in prijetnega doma. Bistveno se je spremenila tudi vsebina dela. Ključni so postali počutje uporabnika, upoštevanje njegovih potreb in spoštovanje njegovega dostojanstva.

Prav tako je bil v vseh teh letih narejen velik napredek v miselnosti in dojemanju ljudi, ki vse bolj sprejemajo domove za starejše. In ogromno delo na vseh teh področjih ste s svojim delom opravili tudi vi, saj uspešno razbijate stereotipe glede domov za starejše in s tem ostalim, ki bodo še vstopili, brišete strah pred njimi.

Izvajalci na področju izvajanja storitev in programov socialnega varstva v svoje dejavnosti vnašate številne novosti, ki krepijo vlogo socialnega dela in temeljijo na konceptih dela, ki so v večji meri usmerjeni v uporabnika in njegove potrebe. Zavedamo pa se, da razvoj storitev in kakovost ponudbe nista vselej primerljiva. Zato bi želeli v obdobju nove Resolucije o socialnem varstvu pripraviti nabor kazalnikov kakovosti, s pomočjo katerih bi v prihodnjem obdobju spremljali in primerjali primerljive izvajalce.

Veliko izzivov in številne dejavnosti nas čakajo na področju ohranjanja kakovosti storitev v okviru institucionalnega varstva starejših, kjer se struktura stanovalcev hitro spreminja.

Prihajajo uporabniki, ki potrebujejo večji obseg pomoči, kar povzroča še dodatne obremenitve, ki že ob sicer nizkem kadrovskem normativu in odhajanju zaposlenih v bolj plačane službe pomeni še večjo težavo pri zagotavljanju zelene kakovosti storitev.

Poleg tega potrebujemo veliko več storitev v skupnosti, če želimo starejšim omogočiti, da lahko ostajajo doma, in doseči cilj Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva: primerljivo število uporabnikov, vključenih v institucionalno varstvo starejših in storitve v skupnosti. Da bi pospešili nekatere teh dejavnosti, moramo čim prej sprejeti Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki ga pripravlja Ministrstvo za zdravje in pri katerem sodeluje tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Samo skupaj se bomo tudi v prihodnje lahko dejavno spopadali z izzivi, ki jih prinaša zaradi demografskih sprememb spremenjena družba.

Vsem vašim uporabnikom želim prijetno bivanje, svojcem, da bi bivanje njihovih najdražjih uresničilo pričakovanja, direktorici in vsem zaposlenim pa uspešno delo.

Mag. Ksenija Klampfer, ministrica

40 let Doma starejših občanov Novo mesto

Ko so se leta 1979 odgovorni v lokalni skupnosti skupaj s strokovnimi službami odločali o ustanovitvi doma za starejše v Novem mestu, je bila odločitev za takratne čase precej pogumna. Danes se zdi takšna odločitev samoumevna. Pred štirimi desetletji večji del družbe ni razmišljal o tem, da se bo naše prebivalstvo hitro staralo in da se bo naša življenjska doba precej podaljšala, s tem tudi delovna doba. V kontekstu takratnega časa je ustanovitev doma in institucionalizacija starosti pomenila oranje ledine, saj so takratni snovalci dom starejših gradili v dokaj tradicionalnem okolju.

Na Dolenjskem, kjer so skupaj v hiši živele najmanj tri generacije družin, je bila skrb za starejše, za babice in dedke, samoumevna. To je bilo nekaj, kar se tiče družine, ne različnih ustanov. V začetnih fazah razvoja institucionalnega varstva starejših je prevladovala misel, da gredo v dom samo tisti, ki nimajo svojcev, ki bi za njih skrbeli, in tisti, ki so potrebni stalne nege. Vendar so vizija in razumevanje prihodnosti takratnih odločevalcev in njihovo zavedanje, da se družba stara, ustvarili temelje in pogoje za sistem kakovostne in strokovne oskrbe starejših v novomeški občini oziroma v regiji. Da smo družba, ki se hitro stara, dokazujejo demografske napovedi in dejstvo, da nam primanjkuje zmogljivosti v domovih za starejše na celotnem območju Slovenije. S problemom prostorske stiske in premajhnega števila postelj glede na povpraševanje se sooča tudi DSO Novo mesto. Prav tako postajajo oddelki za zelo bolne in dementne premajhni, ker je tudi vedno več novodobnih bolezni, ki so posledica nezdravega in stresnega načina življenja.

Kljub vsem težavam in izzivov, pred katere so postavljeni vodstvo in zaposleni v DSO Novo mesto, so stanovalci deležni kakovostne zdravstvene oskrbe in nege, predvsem pa prijaznih besed osebja, ki skrbi za njih. Poleg osnovnega poslanstva, ki ga dom starejših izvaja, je skrb za stanovalce bistveno širša, predvsem na področju družabnega življenja v domu. Pohvalno je, da DSO nudi nabor pestrih vsebin, hkrati pa je tudi v neposredni interakciji z okoljem, kar je še posebej pomembno za vključevanje starejših v širšo lokalno skupnost. Številne organizacije, društva, šole in posamezniki sodelujejo z domom in pripravljajo kulturne, športne, humanitarne, izobraževalne vsebine in različne delavnice za varovance. Vse te dejavnosti pričajo o medgeneracijskem

sodelovanju in dejavnem staranju, ki starejše vključuje v živahno dogajanje in tako preprečuje socialno izolacijo starostnikov.

Štirideset let delovanja novomeškega Doma za starejše je pomemben gradnik stabilnega delovanja naše lokalne skupnosti, saj nudi kakovostno staranje v družbi svojih vrstnikov kot tudi v družbi različnih generacij, različnih življenjskih slogov, nazorov in znanj. Na ta način ohranjamo solidarno in »čuječo« družbo, v katero so vključeni vsi, ki želijo biti del naše skupnosti. Dom za starejše je pomemben tako za zdrave kot za dementne in nepokretne, saj zaposleni za vse skrbijo enakovredno. Zaposleni v DSO opravljajo težko delo, ki je pogosto premalo cenjeno. Kljub temu pa ga opravljajo predano, saj sta nasmeh in dobra volja vsakega stanovalca nagrada za vložen trud v poklic, ki ga opravljajo.

Ob 40-letnem jubileju vam iskreno čestitam z željo, da znanje, kakovost oskrbe in novih vsebin nadgrajujete tudi v prihodnjih desetletjih. Vsem zaposlenim želim veliko uspehov pri delu z željo, da ohranjate ljubezen do poklica, stanovalcem pa želim prijetno bivanje, dobro počutje in veliko prijateljstev.

Mag. Gregor Macedoni, župan Mestne občine Novo mesto

Naš kolektiv

Delo v domovih za starejše zahteva strokovne, srčne in predane ljudi. Naš kolektiv je zavezan tem vrednotam. Vsi sodelavci so zagotovilo za dobro počutje naših stanovalcev – od tistih na negovalnem oddelku in oddelku za dementne osebe, ki potrebujejo največ pozornosti, do tistih v stanovanjskem delu, ki lahko še sami skrbijo zase, različne dejavnosti in druženja pa pripomorejo, da ohranjajo zdravje in ostajajo čim dlje samostojni. Vsi stanovalci pa potrebujejo skrbnost in strokoven pristop, pozornost, prijaznost, tople medosebne odnose pa tudi kakovostno hrano, čisto in vzdrževano perilo, negovane prostore, splošno urejen dom ...

Zaposleni se pogosto znajdejo tako v vlogi zaupnikov stanovalcev kot v vlogi njihovih prijateljev. Vsak po svojih močeh prispeva k dobremu počutju tudi tistih starostnikov, ki potrebujejo pomoč na domu.

Delo v domovih za starejše ni lahko in žal v družbi tudi ne dovolj cenjeno in nagrajeno, kar se že odraža na trgu dela. Toda tisti, ki se za to delo odločijo, so nagrajeni s hvaležnostjo, prijateljstvi, ki se tkejo med generacijami, pa tudi z zavedanjem, da opravljajo plemenito delo. In za to si zaslužijo vse pohvale in vse zahvale.

Na fotografiji žal ni našega celotnega kolektiva, saj je narava našega dela taka, da zahteva nenehno prisotnost na delovnem mestu oziroma pri obveznostih. So pa bili tudi tisti, ki jih ni na fotografiji, v mislih svojih sodelavk in sodelavcev.

Svet DSO Novo mesto – Ob jubileju

Okolje, v katerega je bil pred štiridesetimi leti umeščen Dom starejših občanov Novo mesto, je prijazno za stanovalce doma in zaposlene. Krasijo ga zelene površine, domače živali, cvetoči vrt ter žuborenje Težke vode. Primerna oddaljenost od središča Novega mesta daje ljudem občutek domačnosti in sobivanja z mestom. Lokacija doma in funkcionalna razporeditev prostorov sta osnovna elementa za zagotavljanje kakovosti bivanja stanovalcev, zato je bil dom v zadnjem desetletju razširjen in prenovljen.

Svet doma je enajstčlanski organ upravljanja, ki ima kar precej pomembnih pristojnosti. Med drugim sprejema statut in druge splošne akte, sprejema program razvoja doma in spremlja njegovo uresničevanje, sprejema letni delovni načrt in letno poročilo o njegovem izvrševanju, sprejema finančni načrt doma in letno poročilo o njegovem izvrševanju, odloča o razpolaganju s presežkom prihodkov nad odhodki v soglasju z ustanoviteljem, določa cene storitev itd. Vse vodijo k istemu cilju. Stanovalcem je treba zagotoviti optimalne pogoje bivanja, zaposlenim pa pogoje dela. Odločitve sveta doma temeljijo na predlogih, ki jih pripravlja vodstvo doma. Biti morajo gospodarne, stanovalcem morajo zagotavljati kakovost bivanja, zaposlenim pa vse pravice iz naslova delovnega razmerja. Pri vsem je treba upoštevati predpisane okvirje delovanja doma. Kot predsednik sveta doma lahko ugotovim, da je usklajevanje interesov vseh sodelujočih izjemno zahtevno, vendar jih uspemo usklajevati. Svet doma ugotavlja, da vodstvo uspešno izvaja program in letne načrte.

Svet doma se zaveda, da kakovost bivanja in oskrbe stanovalcev sloni tudi na dobri organizaciji dela in zadovoljstvu zaposlenih, zato skupaj z vodstvom doma, v predpisanih okvirih, skrbi tudi za delovne pogoje zaposlenih. Skupen cilj je, da zadovoljni zaposleni poskrbijo za čim boljše počutje stanovalcev doma. K temu zagotovo lahko pripomorejo tudi štiridesetletne izkušnje delovanja doma.

V imenu Sveta doma in v svojem imenu čestitam vodstvu in vsem zaposlenim za štirideset let uspešnega delovanja, stanovalcem pa želim dobro počutje in udobno bivanje.

Jožef Preskar, predsednik sveta DSO Novo mesto

KAKO SMO RASLI IN SE RAZVIJALI

Težko je v nekaj besedah in slikah zajeti vse, kar smo v štiridesetih letih, še zlasti pa v zadnjem obdobju, investirali v izboljšanje pogojev za življenje stanovalcev in za delo zaposlenih.

Najpomembnejša pridobitev je celovita energetska sanacija stavbe z zamenjavo pročelja, namestitvijo sončnih kolektorjev, s posodobitvijo pralnice, z namestitvijo termostatskih ventilov na vseh radiatorjih, varčnih svetil in vrsto manjših strojno-inštalacijskih del.

Prenavljanje prostorov in opreme je naša stalnica. Med drugim smo prenovili več kot polovico sob, kopalnic, skupnih prostorov, čajnih kuhinj, uredili nov frizerski salon in prostor za pedikuro, ob kletnem izhodu uredili novo sobo za delovno terapijo. V celoti smo obnovili oddelek za osebe z demenco z oblikovanjem štirih gospodinjskih skupnosti. Kupili smo več kot 200 negovalnih postelj, pet električnih dvigal in povečali vozni park za potrebe izvajanja pomoči na domu za enajst avtomobilov. Prenovili smo požarni sistem ter izvedli novo ožičenje stavbe. Stanovalci so bili tega zelo veseli, ker imajo tako boljši TV-signal in hitrejšo internetno povezavo, saj so radi povezani s svetom.

Dobrodošla je bila tudi prenova avle, jedilnice in povečanje kuhinje ter nadzidava negovalnega dela s pridobitvijo 12 nadstandardnih sob.

Dom pred energetske sanacijo in po njej.

Popolna prenova oddelka za osebe zbolele za demenco

Številne dejavnosti na oddelku za osebe, ki so zbolele za demenco, so dragocene tako za naše stanovalce tega oddelka kot za tiste, ki prihajajo v dnevno varstvo. Delo, ki jih razveseljuje, krepi njihove sposobnosti in jim krajša čas, je organizirano v gospodinjskih skupnostih.

Na oddelku za osebe z demenco je del terapevtske prakse tudi zvočna kopel z gongi, ki je zelo lepo sprejeta.

Kletni prostori pred prenovo in po njej

Pralnica

V sklopu energetske prenove smo posodobili pralnico, nekdanjo mehanično delavnico pa smo preuredili v prostor za delovno terapijo.

Delovna terapija

3. nadstropje - pomembna pridobitev

Sobe v 3. nadstropju negovalnega dela so nadstandardno opremljene. Sodobni so tudi skupni prostori.

Lepi pogledi

Nenehno si prizadevamo stanovalcem nuditi čim boljše pogoje za življenje v domu. Veliko skrbi namenjam tudi negovanju okolice našega doma.

Naši donatorji

Z donatorskimi sredstvi smo v našem domu kupili veliko negovalnih postelj, terapevtskih pripomočkov in opreme, obnovili del sob na traktih A, C in D ter zgradili Anin vrt z visokimi gredami na domačiji. Vse to so nam omogočili predvsem Tovarna zdravil Krka, d. d., Novo mesto, Lions klub Novo mesto, Zavarovalnica Tilia, d. d. oz. Zavarovalnica Sava, d. d., Novo mesto, Ana Recelj Gole in še nekaj drugih donatorjev.

Tovarna zdravil Krka, d. d., pokroviteljica DSO Novo mesto, nas je poleg vsakoletnih pozornosti ob dnevu žena in novem letu obdarila tudi s K- laserjem in terapevtskim kolesom.

Izkašljevalnik je donacija Lions kluba Novo mesto; člani tega nam pomagajo tudi pri urejanju okolice.

Šolski center Novo mesto nas razveseljuje s svojo mladostjo, z dobrodelnostjo in tudi donacijami.

Nakup klavirja je omogočila Komunala Novo mesto, d.o.o.

Lansko leto nas je Zavarovalnica Sava, d.d. presenetila in navdušila z akcijo Delimo božič z vami. Za stanovalce in zaposlene je bil to nepozaben dogodek.

Darilo stanovalke Ane Recelj Gole je zelo lep Anin vrt.

ŽIVLJENJE V DOMU

Zgodba o domu, Živki in Viti

Na robu Novega mesta je Šmihel. Marsikaj zanimivega je tu – tudi nekdanji samostan in dekliška šola, kjer je danes Zavod Friderika I. Barage s konservatorijem za glasbo in Karitas. Blizu so grob Primičeve Julije pa tudi eden največjih šolskih središč v Sloveniji in dvorana Leona Štuklja. In na naslovu Šmihel št. 1 je novomeški Dom starejših občanov. Sredi življenja in ravno prav odmaknjen v svojo intimo; deluje kot moderen hotel s svojim parkom, si je mislila gospa Vita, ki je po dolгих letih prišla iz tujine na obisk v Slovenijo in seveda tudi k mladostni prijateljici Živki, s katero sta si ves čas dopisovali. Ni ji povedala, da prihaja, saj jo je hotela presenetiti.

Oglasila se je na recepciji, povedala svoj skrivni načrt in pogledala po avli. Videla je klavir, veliko slik, rože ... in stanovalce, ki so prebirali časopise, gledali televizijo, klepetali s svojci ob kavi in sladici iz nove slaščičarne, vendar Živke ni bilo med njimi. »Grem v njeno sobo,« si je rekla in se z dvigalom pripeljala v 3. nadstropje, kjer je najnovejši stanovanjski del tudi z nadstandardnimi sobami. Poiskala je vrata z njenim imenom, malo počakala, da se ji srce umiri in potrkala. Toda Živke ni bilo notri. Kam pa zdaj?

Na enkrat je »zašla« do stanovanjske skupnosti, kjer je bivanje starostnikov malce drugačno, nato pa se je spuščala po stopnicah mimo negovalnega dela in si ogledovala sobe z najnovejšo opremo – dvigali, novimi negovalnimi posteljami. »Koliko požrtvovalnosti in predanosti zmorejo tu zaposleni, da lajšajo in tudi osmišljajo ter lepšajo dni ljudem, ki niso več pokretni. To zmorejo le najbolj srčne osebe,« je razmišljala Vita.

In že je zaslišala smeh v prostoru za delovno terapijo. Toda njene prijateljice tudi tam ni bilo. Na enkrat je bila v pritličju in se obrnila nazaj k vratom, ki vodijo v povsem obnovljen oddelek, kjer so njihovi stanovalci z demenco in tisti, ki hodijo v dnevno varstvo za ljudi z demenco. Skozi steklene stene je videla, da je tam zadaj zelo živahno dogajanje, da ena skupina celo oblikuje piškote. Šla je naprej in prišla do kapele z zanimivo arhitekturo in lepo notranjostjo; le za hip je postala, saj je bila vse bolj nestrpna, kdaj bo le ugledala Živko. Šla je nazaj skozi avlo, ko so tja ravno prihajali otroci iz vrtca in prinesli veliko igrive energije. Videla je tudi napis AMBULANTA in si mislila, kako udobno je imeti celo zdravnika pod svojo streho. V avli je bilo vse polno, kot na glavnem mestnem trgu, le Živke ni bilo nikjer.

Mimo kavarniškega pulta, kjer je zadišalo po kavi in svežem pecivu, je šla proti kuhinji,

kjer so pripravljali kosila za stanovalce in hkrati jedi za katering, saj je naročil vse več. Potem pa mimo socialne službe, ki jo dobro poznajo svojci, saj tu dobijo vsa pojasnila, po stopnicah v spodnje prostore. Odprla je vrata, od koder se je slišalo petje; praznovali so rojstni dan, toda njene prijateljice tudi tam ni bilo. Kljub temu je malo postala in si ogledala prostor, kjer sta tudi knjižnica pa kotiček za posedanje ob pravem kamini – upravičeno se imenuje klub! Nato je skoraj zašla v pralnico, vendar se v njej ne bi znašla, saj je na novo in tako sodobno zasnovana in opremljena, da »pripada« le poklicanim. Presenečenj pa še ni bilo konec; še en prostor za delovno terapijo, poln izvirnih izdelkov, iz katerih sijeta ustvarjalnost stanovalcev in prizadevanje delovnih terapevtov. In nato je odprla vrata v fizioterapijo: »Kot v kakšnih toplicah ali sanatoriju,« si je rekla. Živka ji je pisala, da imajo novo terapevtsko kolo, ki jim ga je poklonila Tovarna zdravil Krka, d. d.; ta je tudi največji donator Doma starejših Novo mesto. Toda tokrat Živka ni bila na terapevtskem kolesu. Le kje se skriva, se je vprašala Vita in se nenadoma

znašla v šivalnici. Tam je dobila nasvet – morda je pa gospa Živka na pedikuri ali manikuri, ali pa pri frizerju ... No, pri frizerju je naročena jutri, na pedikuri je bila pred kratkim. Torej grem ven, si je rekla Vita, ko je pred seboj zagledala pomična steklena vrata, ki vodijo na dvorišče. Zašla je predaleč, vse do mehanične delavnice; sem je torej Živka peljala na popravilo voziček prijateljice z 2. nadstropja, si je mislila Vita in se ustavila še pred prostori službe za pomoč na domu.

Razočaranje, ker ne najde Živke, pa je bilo pozabljeno, ko se je znašla na domačiji – ovce, koze, konjiček, psička Tiša, petelin in kokoši ... Kot »diznilend«, si je rekla. »Vse to me spominja na mladost, ko sva z Živko tekali za kozicami.« Tam blizu je tudi kotic s prilagojenimi pripomočki za vadbo na prostem in malo naprej je že Anin vrt z obokanim vhodom in dvignjenimi gredicami. Zadišali so začimbe in spomini. Tam čez se je risala silhueta mesta, tu pred njo pa sodoben dom kot mesto v mestu. Tu je, sredi zelenja in pred balkoni, polnimi rož, stičišče preteklosti in sedanjosti, miru in dejavnosti. Obstala je in uživala.

»Občudujete naš dom?« je zaslišala glas, ki ga je poznala izpred davnih let in pred njo je stala Živka. Nekaj sekund sta se samo gledali, nato pa sta se brez besed srečni objeli. Po ganljivi tišini je Vita dejala: »Iskala sem te po celem domu, da bi te presenetila. Nazadnje si pa ti presenetila mene.«

Utrinki iz življenja v domu

Pikniki na domačiji so vedno polni zadovoljstva in dobre volje. Letos prvič smo nanje povabili tudi naše uporabnike pomoči na domu in jih s tem zelo razveselili. Sicer pa imamo poleti na domačiji pogosto tudi zajtrke, kar je posebno doživetje.

Letina zelišč je bila dobra, zato smo imeli veliko prijetnega dela s pripravo mešanic za čaje. Najprej smo jih poizkusili na čajanki, pa tudi sicer si z njimi pogrejemo hladnejše dni.

Srebrne pentlje je skupina za ročna dela. V prijetni družbi tako krepimo svoje spretnosti in preizkušamo potrpežljivost.

Naša knjižnica je dobro založena in dobro obiskana. Stanovalcem, ki ne morejo do kluba, kjer »domuje«, pa izbrano delo prinese knjižničarka v njihovo sobo.

Terapija z biosinhronom.

Budnica za 1. maj.

Lep dan vabi.

Učenci OŠ Drska so naši redni gostje. Vedno nam polepšajo dan z glasbo, plesi, recitacijami in s svojo igrivostjo.

Naš pevski zbor si je nadel
lepo ime – Prijatelji.

Skrb za kakovostno, lokalno pridelano hrano je v našem domu med prednostnimi nalogami in v sklopu te je tudi tradicionalni slovenski zajtrk. Udeležil se ga je tudi župan MO Novo mesto Gregor Macedoni.

Ustvarjalne delavnice vedno navdušujejo.

Uživamo na domačiji

Prireditve

Razveselita nas pesem in ples.

Ker ena slika lahko pove več kot sto besed, smo naše prireditve strnili v foto album.

Lani smo obeležili 25-letnico kapele. V njej lahko svoj mir najdejo stanovalci kadar koli, saj je vedno odprta. Obeležimo pa tudi praznike. Vsako leto ob božiču daruje mašo novomeški škof msgr. Andrej Glavan.

Mateja in Aleš, naša sodelavca, sta tudi usklajen voditeljski par, ki sta na naših slovesnostih napovedala že marsikatero znano ime, tudi Mileno Zupančič in Poldeta Bibiča pa Lojzeta Slaka in Fante s Praprotna, pela sta nam tudi Oto Pestner, Andrej Šifrer, obiskal nas je Tone Pavček, vedno znova se med nas vrača Pavle Ravnohrib ... Mateja in Aleš pa sta bila na odru njihova uglajena gostitelja.

ODPRTA VRATA

Torkove skupine

Redna torkova srečanja skupin starih za samopomoč osrečujejo stanovalce, prostovoljce in tiste zaposlene v domu, ki te skupine vodijo. Prostovoljci se z leti menjajo, nekateri pa vztrajajo tudi že več kot 20 let.

Vodje skupin za samopomoč.

Julija

Ime te skupine je vezano na Primičevo Julijo, saj je njen grob na bližnjem šmihelskem pokopališču. članice skupine Julija rade preberejo kakšno pesem, ki je bila namenjena njej, najdejo pa tudi druge zanimive in koristne teme. Vsak torek uživajo ob pogovoru in kavici, privoščijo pa si tudi kakšen priboljšek. Voditeljema so starejši ljudje navdih, tako kot je bila Prešernu navdih Julija. Izkušnje in doživetja v skupini so zelo lepa, zato je zadovoljstvo obojestransko.

Kresnička

Ta »kresnička« je zasvetila v maju leta 1999. Zabeleženo imajo vse, o čemer so se pogovarjali na že skoraj tisoč srečanjih do zdaj, to pa zajema vsa področja življenja. Nežka But, ki skupino vodi že od začetka, pravi, da se je od starejših marsikaj naučila. Zato meni, da starejših, ki so krhkega zdravja in potrebni pomoči, naša družba ne bi smela jemati kot stroška, ampak kot vrednoto. Od njih se lahko marsikaj naučimo – tudi potrpežljivosti in lastnega staranja.

Marjetica

Ime je vezano na skromno rožo marjetico, ki cveti od rane pomladi do pozne jeseni. Med člani skupine je tudi nekaj moških. Eden med njimi se je spomnil, kako je kot mlad fant to rožo spraševal: »Ljubi, ne ljubi« in kako sladke so bile tiste skrbi. V domu je to najštevilčnejša skupina, v kateri radi berejo, znani pa so tudi po tem, da radi prepevajo. Pogosto jih spremlja Martinova harmonika, ki še poveča veselje, napolni dušo in ustavi čas.

Mavrica

Kakor je pisana mavrica, tako je pisana tudi ta skupina. Ker je večina članic skupine gibalno oviranih, se srečujejo na negovalnem oddelku, njihova »postavitev« pa je brez omizja. In tako so vsi prisotni dostopni in odprti za pretok dobre volje in pozitivne energije. Pripovedujejo si veliko zgodb, zanima pa jih tudi sodobno življenje. V skupini so pretežno ženske, zato je dolgoletni sovoditelj Jože še prav posebej zaželen. Sicer pa se ob torkih počutijo kot prava družina, ki »drži skupaj«.

Pod Gorjanci

Nekoč so hodili na Gorjance, danes pa hodijo v skupino Pod Gorjanci, cilj pa ostaja isti – veselje ob druženju in pogovoru. Najpogostejše so teme o mladosti, spominih na plesne večere in na dolga pisma, napisana s črnilom in na roko. Pogovarjajo se tudi o aktualnih dogodkih in na koncu vsakega srečanja preberejo tudi tedenski horoskop. Zato so torki vsaj tisto uro in pol, ko so skupaj, polni sonca, četudi zunaj dežuje ali sneži.

Vijolica

Vijolica, roža z nežnim vonjem, je dala ime »majhnemu, a kljub temu bogatemu šopku vijolic« v DSO. Veliko se smeji; včasih ob spominih na vragolije, ki so jih ušpičile v mladosti, včasih pa se nasmejejo tudi ob resnem delu, na primer ob iskanju poklicev na določeno črko in se ob črki N najprej spomnijo na norca ... Seveda pa si podelijo tudi svoje življenjske izkušnje in modrosti. In tako jim čas v skupini prehitro mine.

Ta svet je lep — naši izleti

Če le zmoremo, odidemo tudi na izlet. Včasih daleč, včasih pa blizu; povsod je zanimivo in vedno se imamo lepo.

Prečna — jesenski izlet.

Cerkniško jezero.

Kasaške dirke v Šentjerneju.

Zaplaz – dežela kozolcev.

Na ranču Aladin.

Tudi Gorjance smo osvojili.

Šli smo po Slakovi in Pavčkovi poti;
oba ustvarjalca sta bila tudi
gosta v našem domu.

Srečanje domov dolenske regije.

Obiskali smo tudi muzej v Brežicah.

Redno se udeležujemo revij domskih pevskih zborov.

Ogledali smo si lepo obnovljeni novomeški Glavni trg.

Bili smo na Rudolfovem splavu in si tako z druge perspektive ogledali stari del našega Novega mesta.

Navdušeni smo bili nad praznično okrašeno vasico Zavinek.

Pokroviteljski odbor Krke

Z najlepšimi željami iz Krke

Krkin Pokroviteljski odbor doma starejših občanov v letu 2019 praznuje 39 let obstoja in je odraz krkašev, ki smo močno vpleteni v okolico. Naša srčna želja je pomagati in prispevati k bogatejšemu načinu življenja stanovalcev v novomeškem domu starejših občanov. Z našim delovanjem želimo poudariti, da je povezovanje s stanovalci pomembno za nas, da lahko osebno rastemo in se marsičesa naučimo, predvsem pa ogromno za stanovalce, pri katerih v največji meri šteje to, da jim nekdo prisluhe in v kakršni koli obliki nameni svoj čas ter s tem da neprecenljiv občutek, da so kot ljudje potrebni naši družbi.

V domu se trudimo organizirati različne dejavnosti, ki zajemajo kreativne delavnice,

Pokroviteljski odbor na sprehodu s stanovalci

pri katerih lahko stanovalci izboljšujejo in ohranjajo svoje motorične spretnosti in si na ta način sami izdelajo preproste stvari – okrasek, spomin ... Stanovalcem so v posebno veselje glasbeni utrinki – vse od petja otrok, igranja harmonike do plesnih nastopov skupin. So tudi izjemni poslušalci, še posebej ko gre za teme, ki so jim blizu. Ob izvedenih pohodih s skupinami stanovalcev in nedavnem ogledu mestnega jedra je bilo moč začutiti, kako pomembni so za stanovalce razvedrilne dejavnosti in trenutki, ki jih lahko preživijo na prostem. Seveda pa poskrbimo tudi za obdarovanje stanovalcev ob praznikih in se na stanovalce spomnimo ob njihovih osebnih praznikih.

Naš zastavljen cilj ostaja, da k prostovoljstvu povabimo čim več ljudi, pripravljenih pomagati, in da po svojih lastnih močeh s prostovoljnim delom pripomoremo k dvigu kakovosti življenja stanovalcev v novomeškem domu.

Ob vstopu v leto 2020, ko dom praznuje 40 let, želimo tako stanovalcem in vodstvu doma bistrosti v glavi ter moči v duhu in telesu. Želimo, da vam skupnost podari neizmeren vir volje kot gonilo razvoja in rasti.

Marko Gorenc, predsednik pokroviteljskega odbora Krka, d. d. Novo mesto

Šolski center Novo mesto in Dom starejših občanov z roko v roki

Na Šolskem centru Novo mesto si prizadevamo s kakovostnim podajanjem znanja in osvajanjem spretnosti pri praktičnem delu prek 3000 dijakom in nekaj več kot 800 študentom pomagati ne le k formalni izobrazbi, ampak tudi k njihovi osebni rasti.

Iz dneva v dan se trudimo izpolnjevati svoje poslanstvo, da smo šola učenja za življenje.

V duhu tega med mladimi z različnimi projekti in sodelovanjem z lokalno skupnostjo in ostalimi slovenskimi ustanovami širimo zavest, da je lepo pomagati.

Potrebe po kadru bolničarja-negovalca je Dom starejših občanov Novo mesto zaznal že pred leti, zato smo leta 1998 začeli z rednim izvajanjem tega programa. Od takrat se je naše sodelovanje še poglobilo: prakso so dijaki I. letnika opravljali v domski kuhinji in pralnici, naše dijake programa zdravstvene nege pa so spoznali že tri leta prej. Do predlanskega šolskega leta smo bili z dijaki v domu na praksi vsak dan, zadnji dve leti pa zaradi združevanja šolskih oddelkov štiri dni v tednu.

Dijaki med opravljanjem praktičnega pouka v kliničnem okolju razvijajo odgovornost za lastno delo, učijo se sodelovanja v timu, komuniciranja s sodelavci, uporabniki, svojci in strokovnimi službami, izvajajo pomoč oz. zdravstveno nego uporabniku pri temeljnih življenjskih dejavnostih ter pri najpogostejših obolenjih, spoznavajo dolgotrajno ter paliativno oskrbo in zdravstveno nego ter razvijajo druge spretnosti in veščine.

Še posebej pa smo ponosni na naše sodelovanje, ki temelji na dobrodelnosti. Na Šolskem centru Novo mesto mladim pomagamo pri izoblikovanju in utrjevanju vrednot in zavedanju družbene odgovornosti. Pomagamo jim pri njihovem osebnem zorenju in pri tem, da postanejo družbo koristni; tako postajajo ne le dobro strokovno in praktično podkovani, ampak tudi osebno celovitejši in zrelejši.

Vsako leto se okoli 60 dijakov odloči tudi za prostovoljno delo v DSO, ki poteka ali pod mentorstvom učiteljic praktičnega pouka ali osebja doma. Sodelovanje dijakov na kulturnih prireditvah in razstavah v domu pa smo nadgradili še s projektom Prostovoljno delo kot način življenja in razmišljanja. V okviru tega se naši dijaki družijo s stanovalci doma ob družabnih igrah ter jim tako krajšajo in polepšajo čas.

V domu smo izvedli tudi številne delavnice (delo v servietni tehniki ali z drugimi materiali) in se tako družili s stanovalci. Sodelujemo tudi pri ostalih dejavnostih, ki izboljšajo kakovost bivanja ljudem, ki so v domu – od popravil klopi in gibalnih pripomočkov do izdelave table za tombolo, visokih gred in posebnih mizic pa tudi terapevtskih pripomočkov za invalidske vozičke ter izdelave gibalne table za projekt Rastoče knjige. S sodelovanjem se tako spletajo lepe zgodbe.

Okoli 20 študentk Višje strokovne šole pa v okviru predmeta Problemi nog in stopal vsako leto skupaj z mentorico opravlja storitve specialne pedikure na oskrbovancih doma. S storitvami sta obe strani zelo zadovoljni in komaj čakajo vnovičnega snidenja.

Poleg odličnih rezultatov, ki jih naši dijaki dosegajo na različnih tekmovanjih, je velik dosežek tudi dejstvo, da jim privzgajamo posluh za sočloveka. V sodelovanju z DSO Novo mesto nam to uspeva lažje. Svojo vizijo tako zaobjemamo z namero vrniti družbi vsaj delež tega, kar od nje prejemamo: da smo v prvi vrsti človeku človek. Želimo si, da bi naše sodelovanje odražalo zgled te namere. Vance Havner je zapisal: »Viziji mora slediti konkreten podvig. Ni dovolj, da zremo v stopnice pred sabo, moramo zakorakati po stopnicah.« Mi smo zakorakali. Vabimo še vse ostale, da se nam pridružijo.

Dr. Matej Forjan,
direktor Šolskega centra Novo mesto

Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Novem mestu

Dom starejših občanov Novo mesto je pomemben učni zavod Fakultete za zdravstvene vede Novo mesto. Med domovi starejših občanov sprejme na klinično usposabljanje največ naših študentov, ki obiskujejo visokošolski strokovni študijski program Zdravstvena nega. Vsako leto v svoj delovni proces vključi prek 30 naših študentov, ki tako v realnem delovnem okolju usvajajo dejavnosti zdravstvene nege na področju zdravstvene nege starostnika. Klinično usposabljanje predstavlja polovico študijskih obveznosti tega programa, zato je njegova kakovostna izvedba izjemnega pomena za pridobivanje

kompetenc diplomirane medicinske sestre oz. diplomiranega zdravstvenika. Zdravstvena nega je namreč poklic, ki je reguliran na ravni Evropske unije in evropska direktiva predpisuje tudi kompetence diplomantov. Kakovost izvajanja kliničnega usposabljanja v Domu starejših občanov Novo mesto potrjujejo tudi številne pohvale mentorjem, ki jih študentje izrazijo ob izboru Naj mentorja. Eden od mentorjev študentom v DSO Novo mesto Janko Kužnik je dvakratni prejemnik priznanja za najboljšega mentorja v domovih starejših občanov.

Sodelovanje pa nadgrajujemo tudi na področju raziskovalnega dela. V lanskem študijskem letu smo skupaj uspešno izvedli projekt Dvig kakovostne in integrirane oskrbe na domu, ki ga je sofinanciral Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije v okviru razpisa Študentski inovativni projekti za družbeno korist (ŠIPK). Ob zaključku projekta je bilo organizirano prvo srečanje uporabnikov, ki jim DSO Novo mesto zagotavlja oskrbo na domu. Srečanje so študentje popestrili s kulturnim programom. Glede na uspešno izvedbo tega projekta že načrtujemo nove skupne projekte.

Domu starejših občanov Novo mesto in vsem zaposlenim se zahvaljujem za dolgoletno uspešno sodelovanje in vam v imenu Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Novem mestu iskreno čestitam ob jubileju. Skupaj se bomo še naprej trudili pri vzgoji kadra, ki bo lahko nudil najboljšo nego njihovim stanovalcem.

Doc. dr. Nevenka Kregar Velikonja,
dekanica Fakultete za zdravstvene vede Novo mesto

NAŠI STOLETNIKI

Kar štirje stoletniki so med nami: Ana Blatnik, Štefka Petan, Frančiška Jožefa Štekar in Rudi Mraz. Novomeščani pa se radi spomnijo Mare Andrijanič, ki je v domu preživela več let ter je bila ob svoji 100-letnici še čila in živahna. Umrla je v 106. letu starosti.

Štefka Petan in Rudi Mraz – naša dva najmlajša stoletnika.

Zadovoljna stoletnica

Štefka Petan je ležala na domski postelji v lepi dvoposteljni sobi. Bila je lepo oblečena in se je ob mojem obisku na mah sama dvignila v sedeč položaj ter bila pripravljena na pogovor o svojem življenju, ki se je začelo 29. novembra pred 100 leti. Ima neverjetno lepe modre oči, lepe zobe in spomin ji dobro deluje, le kakšno ime ji začasno izgine iz glave. Za seboj ima tipično nekdanje življenje žensk iz novomeške okolice. Malo lepega, veliko hudega. Otroštvo je preživljala v Smolenji vasi v družini Vidrih, kjer je bilo pet otrok. Rasli so ob materi samohranilki na mali kmetiji. Mož in oče otrok je ostal na bojiščih prve svetovne vojne. Delati so morali vsi, a je mati poskrbela, da sta oba fanta prišla do poklica. Eden je postal čevljar, drugi keramičar. Starejša sestra je služila in

postala dobra kuharica v Višnji Gori, kjer je nazadnje delala v gostilni. Tam se je poročila. Štefkina usoda se je po končani osnovni šoli v Šmihelu nadaljevala v domači vasi. Izučila se je za šiviljo. Pozneje je delala v tovarni Medic v mestu. Šivala je moške srajce in moško spodnje perilo. Ko je po drugi vojni iz te tovarne nastal Labod, je tam nadaljevala.

»Plača je bila redna, kar dobro mi je šlo,« je rekla. Upokojila se je še pred neslavnim propadom tovarne. Njeno zasebno življenje pa je bilo žalostno.

»Ko sva se z možem poročila, doma je bil s Potoka, nisem vedela, da pije. Bilo je čedalje huje. Življenja s pijancem ne privoščim niti sovražniku. Jaz sem še vedno delala v tovarni, stanovali smo v bloku Zavoda za blagovne rezerve v Straži. Nekoč sva bila s sinkom na delu v vinogradu, ko so me prišli klicat. On je medtem doma vse moje stvari zmetal na posteljo in zažgal, tako da je celo stanovanje gorelo. Sosedje so klicali na pomoč, da so pogasili in poskrbeli tudi zanj. Takrat sem se odločila: stran za vsako ceno. Njega so po zdravniškem pregledu odpeljali v zavod, s sinom pa sva ostala v stanovanju. Potem se je začelo bolj mirno življenje. Delala sem v tovarni, obdelovala manjšo njivo in vinograd, fant se je šolal. Celó tako lepo mi je bilo, da sem šla s kolegico dve leti zapovrstjo na morje. Obakrat po 14 dni.

Ob upokojitvi sem ostala sama. Sin se je odselil na ženino domačijo, dobil otroke in že vnuke. Vsi so dobri do mene. Ko sem opešala, sem sprva dobivala hrano iz doma, pred dobrim letom sem pristala tu. Nič se ne pritožujem. Sin in družina me obiskujeta, sestre so prijazne, hrana je dobra. Imam televizijo, kaj bi še hotela ...«

Ria Bačer

»En starček – Rudi Mraz«

Sedemnajstega novembra smo v našem domu dobili novega stoletnika, nedavno prispelega stanovalca, Rudija Mraza. En starček mu rečem zato, ker je bil med Novomeščani kot dolgoletni pevec zbora Dušan Jereb najbolj znan po tej pesmi, ki jo je kot solist mojstrsko obvladal. Nazadnje jo je letos septembra javno zapel v našem domu za dodatek h koncertu znanega pevca Gašperja Riflja. Še ima glas! V svojem življenju je doživel toliko hudega in lepega, da bi lahko ob vsaki od štirih življenjskih prelomnic, kot jih imenuje, nastal debel roman. Kot je zapisal v svojem življenjepisu, so to: železničarstvo, partizanstvo in družbeno-politično življenje, aktivni šport, 60-letno življenje z ljubljeno ženo Jelko in družino, vse to pa je prevevalo petje.

»Pel sem od malega. Ko sem bil partizan, sem prepeval na mitingih, tudi kot ranjencu v meni ni utihnila pesem.«

Po koncu vojne in srečni vrnitvi domov je bil od vsega začetka pri novomeškem pevskem zboru Dušan Jereb, kar je trajalo polnih 50 let, vse do njegovega zatona. Lahko zatrdim, da je bil Rudi Mraz po vojni povsod zraven, kjer se je v mestu kaj pomembnega dogajalo. Med drugim je 17 let kot predstavnik občine poročal zakonske pare. Bil je nepogrešljiv v ribiški družini, pri balinarjih, kjer je postal republiški prvak, pri društvu upokojencev itd., itd. Za vse to bogato delo v korist družbe je prejel niz visokih državnih, republiških in občinskih priznanj. Nazadnje leta 2001 diplomo mednarodnega olimpijskega komiteja za športno dejavnost, ki jo je podeljeval Juan Antonio Samaranch. Sodi v generacijo tistih, ki so »udarniško« delali in ne vprašali za plačilo. Kar se tiče železničarstva in njegovega poklica v tej stroki, ji je ostal zvest vse od šolanja na ugledni beograjski prometni šoli, kamor je odšel po sedmih letih dijaštva na novomeški gimnaziji. V tej stroki je bil ves čas na različnih službenih mestih vse do upokojitve, kjer je končal kot šef personalne službe na ŽTP Novo mesto.

Ko je postal vdovec in bolehen, je več let prejemal pomoč negovalk iz doma starejših, on pa je kot gost v domskih programih za stanovalce večkrat nastopil. Ko je zdaj tudi on postal stanovalec doma, mu ni nič tuje. Ima hojico, veliko bere, sledi današnjemu dogajanju v družbi, ob obiskih svojcev pa rad posedi spodaj v kavarni. In rad poklepeta s kakšnim Novomeščanom, da se spominjata starih časov.

Ria Bačer

VSAK ČLOVEK JE ZASE SVET

»Vsak človek je zase svet, čuden, svetel in lep,« je napisal Tone Pavček. Vsak ima svojo zgodbo, sestavljeno iz srečnih in žalostnih trenutkov, iz uspehov in tudi razočaranj, predvsem pa iz volje in upanja. Predstavljamo vam tri navdihujoče osebe: legendarno novinarko Rio Bačer, nagrajenko akcije Ljudje odprtih rok Ano Recelj Gole ter skrbnika naše domačije Jožeta Tramteta.

Ria Bačer: Zmanjkuje ji časa za vse, kar jo zanima in veseli

»Kmalu bo dve leti, od kar sem v domu, in niti za trenutek nisem obžalovala te svoje odločitve,« pravi Ria Bačer, Novomeščanka, ki je v mladosti pustila pečat kot uspešna in lepa mlada igralka gledališča Dušan Jereb, pozneje kot legendarna novinarka Dolenjskega lista in pisateljica, vseskozi pa kot prijazna oseba, ki še vedno velja za eno najelegantnejših dam.

Z Domom starejših občanov Novo mesto je povezana vse od začetka, saj je pred 40 leti spremljala svečano odprtje.

»Kmalu za tem se je za dom odločila tudi moja mama, tam pa je bilo tudi že kar nekaj njenih prijateljic. Ker je bilo stanovalcev malo, je kuhinja lahko delovala kot

restavracija; naša mama si je ob popoldnevih rada naročila šato ali kakšen drug priboljšek. Svoja zadnja leta je tako preživljala zadovoljna, kar je bilo vsem nam, domačim, v olajšanje in tolažbo.«

Po mamini smrti je gospa Ria še naprej obiskovala njene prijateljice, pozneje pa tudi svoje dobre znanke, ki so zaradi različnih težav in zdravstvenih omejitev prišle v dom. Mnogo let pozneje je za bolnega moža potrebovala domsko pomoč na domu in vnovič je lahko pohvalila profesionalnost, skrb in pozornost. Ko pa se je njegovo stanje še poslabšalo, domovi pa so bili prepolni, je zanj našla namestitev v zasebnem domu v Šmarjeti. Dvakrat na dan ga je obiskovala, toda pozimi je bilo za to preveč ovir, zato so s skupnimi močmi uspeli doseči začasno premestitev v novomeški dom. Prostorsko stisko sta takrat »premagali« prijaznost in skrb zaposlenih za stanovalce. Na pomlad pa so moža vnovič predstavili v prvotni zasebni dom.

Leta so minevala in domovi za starejše po Sloveniji so se soočali z različnimi izzivi; te je novomeški dom vedno uspešno premagoval ter z nenehnim vlaganjem in izpopolnjevanjem postal skoraj kot hotel, pravi naša sogovornica. Zato je po dveh prebolelih pljučnicah in poškodbi roke tudi ona oddala vlogo za sprejem v dom. Z izboljšanjem stanja in z leti pa je kar pozabila na to, zato jo je presenetil klic, da imajo sobo za njo. S hčerama si jo je ogledala in starejša, ki je bila pred tem direktorica doma starejših na Primorskem in pozna razmere po Sloveniji, ji je rekla, da tako lepe sobe, skoraj garsonjere, še ni videla. Odločitev je bila sprejeta in nato je vse potekalo v pospešenem tempu – prodaja stanovanja in vse, kar sodi k selitvi.

Nekaj njenih prijateljic je bilo že v domu, dobila pa je tudi novo družbo; hkrati pa ostaja zvesta kar nekaj »krožkom« v mestu – od srečevanja »stare klape«, bralno-literarne skupine do potopisnih ur na RIC-u, pa še nismo omenili vsega. En teden na mesec preživi pri starejši hčeri v Portorožu, ko pa je v domu, jo vsak dan obišče mlajša hči. Pogosto gre tudi v Trebnje k vnukovi družini; predvsem pravnuka jo »animirata« za to, da skupaj igrajo celo košarko ali se skrivajo v šotorih ... Oma zmore vse, četudi njene žoge letijo v koruzno polje in ne v koš ... Žal pa ji je, da se ne upa več na pot do Dunaja, kjer živi njena starejša vnukinja.

Seveda pa se udeležuje tudi dejavnosti v domu: koncertov, tombol, pogovorov, navdušena je nad Rastočo knjigo, nad Abecedo odličnosti, ki krepi spomin in spodbuja ustvarjalnost, nad »Krkinim« krožkom z Elviro Medved, kjer negujejo lepopisje, rada hodi v bogato založeno domsko knjižnico ... In še vedno je dejavna, saj pripravlja prispevke za Novi medij; na spletu pregleduje novice, prebere vse časopise, večeri pa so rezervirani za branje knjig.

»Kar nerodno mi je, da se kar naprej samo hvalim, kako lepo mi je. V domu nam kuhajo dobre jedi, tukaj imamo odlično zdravniško oskrbo in rehabilitacijske usluge, za nas skrbijo v veliki večini zelo prijazni, uslužni, zaupanja vredni zaposleni, živimo v lepem zelenem okolju ... Mojim vtisom sicer nekateri sostanovalci nasprotujejo; med njimi so večni nergači, nekateri imajo morda drugačne izkušnje, vendar smo zadovoljneži v večini.«

Kdo je naša Ana?

Najbrž že vsi v domu vedo, da je med nami izjemna oseba, ki se je na večer našega silvestrovanja vrnila z ljubljanske Narodne galerije z republiškim priznanjem in zahvalo za dobrodelnost. Vsi tudi vemo za Anin vrt, lepo zelenjavno oazo na domskem sprehajališču, slavnostno odprto konec jeseni, za njeno ljubezen do mačk in za botrstvo zelo znanemu šentjernejskemu orkestru Ave ter izdatno donacijo domu. Videvamo jo vsak dan, največkrat s hojco, kaj več o njej pa so le ugibanja. Vemo le za njeno dobrodelnost, ki je v današnjem grabežljivem času vsekakor izjemna lastnost. Kdo je naša Ana?

Prvič sem jo videla pred petdesetimi leti, ko je na maminem domu v lični hišici nad soteškim gradom prisostvovala intervjuju z mamo, povratnico iz tujine. Ana je bila tedaj mlada, obetavna intelektualka z očitno močnim socialnim čutom, kaj več pa si o njej nisem zapomnila. Več let se nisva videli, srečala pa sem jo spet v našem domu. Nisva se takoj zblížali, po nekaj mesecih bežnih stikov pa postali prijateljici v starosti. Predvsem po zaslugi pogovorov o njenem možu Janku Reclju iz Šentjerneja. Njega sva z možem dobro poznala, saj nas je vsa leta obiskoval. Imava čas in priložnost, tako počasi spoznavam Anino življenje. Rojena je bila leta 1934 v severni Franciji. Oče, sin kmeta iz okolice Dobrniča, je šel v tujino v času krize in se po treh letih vrnil po nevesto, mojo mamo iz Soteske, ki jo je od prej poznal. Naselila sta se v kraju, prepredenem z rudarskimi jaški. Pripovedovala je: »Naredila sem sedem let v francoski osnovni šoli, doma pa smo zmeraj govorili le slovensko. Oče je bil velik domoljub. Med vojno je dejavno sodeloval z mednarodnim odporniškim gibanjem in celo organiziral skupine mladih, da so šli v partizane. Na naš dom so prihajali tudi ilegalci iz Jugoslavije. Spomnim se Brejca in Cirila Kosmača. Ko so leta 1946 organizirali transport, tovorni vlak za vrnitev v Jugoslavijo, smo bili zraven kot prvi izseljenci povratniki. Mi smo šli v Kočevje. Tam so bili rudniki, kjer je oče lahko delal, mama je gospodinjala, jaz pa hodila v šolo. Gimnazijo sem končala v Kočevju, nato v Ljubljani študirala na ekonomski fakulteti in se po diplomi vrnila v Kočevje.« Njena prva zaposlitev je bila v podjetju Inkop in na to obdobje ima lepe spomine. »Takrat je bilo pravo tovarštvo, delavci so bili zainteresirani za uspeh podjetja, vsi smo bili kot eden.« Od tam je šla na občino Kočevje, kjer je delala na planu in analizah. Po očetovi upokojitvi sta se starša preselila v novo skromno hišo v Soteski, ki je nastala na mestu brunarice mamine stare mame. Po očetovi smrti je mama ostala sama. Da bi ji bila bliže, sem z veseljem sprejela ponudbo kolege Mihe Hrovatiča za zaposlitev v Dominvestu, kjer je bil direktor. Našel pa me je v prvi novomeški službi na občini. Takrat sem tudi honorarno poučevala statistiko na ekonomski srednji šoli, kajti pomanjkanje kadrov je bilo veliko. Čez čas sem dobila na šoli redno zaposlitev in jo obdržala do upokojitve.« Posebno poglavje njenega življenja pa je nastalo s poroko z Jankom Recljem, agronomom, doma iz znane

šentjernejske družine in gostilne. Prvič sta se srečala v zdravniški čakalnici zdravstvenega doma, potem pa ... »Srečevala sva se pri Jankovem bratu Marjanu in njegovi družini, kajti Malči je bila moja kolegica iz šole. Z Jankom sva se zbližala in poročila, oba sva imela za seboj grenke izkušnje. Mož je bil takrat stalno zaposlen v Nemčiji, kjer je bil vodilni agronom na olimpijskem stadionu v Berlinu. Domov je hodil na počitnice, jaz pa na obiske v Berlin. To mesto mi je bilo zelo všeč in se ga rada spominjam. Mož bi se rad po dvanajstih letih vrnil domov. Najprej je kupil sadovnjak in na njem zasadil 2000 jablan. Oskrbovala sva jih pretežno sama in takrat sem dobivala prve izkušnje s kmetovanjem. Garanja je bilo še in še!! Nedolgo zatem sva po družinsko pravno-dedovalnih zapletih zgradila tudi svojo hišo.« Ker je bil Janko strasten kadilec, na koncu je pokadil tudi 80 cigaret na dan, je več let bolehal. Čedalje težje je delal, in ko ni več zmogel, je prodal zemljo in sadovnjak. Takrat sta laže zaživela, a ne za dolgo. Bolezen ga je vzela, Ana pa je ostala sama. Oddala je prošnjo za nastanitev v Domu starejših Šmihel, po dveh letih pa je postala tamkajšnja stanovalka. »Tu sem zadovoljna, zato tudi rada pomagam. Odločila sem se še za nekaj drugih donacij. Vlagam v projekte, za katere vem, da bodo koristni ljudem in širši skupnosti.«

Med dobitniki priznanj akcije Ljudje odprtih rok, ki že 26 let poteka v organizaciji revije Naša žena – Ženska in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, je tudi gospa Ana Recelj Gole. Na sliki sedi med urednico Marto Krpič in ministrico Ksenijo Klamfer.

Ria Bačer

Jože Tramte – srečen na domačiji

Zjutraj se najprej odpravi na domačijo, kjer ga živali, ki ga »dobro poznajo«, že nestrpnost pričakujejo. Vesele so hrane, ki jim jo prinese, vesele pa so tudi njega, saj se ob Jožetu Tramtetu počutijo varne, ljubljene in srečne. Prav take občutke pa sproža tudi pri ljudeh; prijazen in miren gospod, ki sedi v avli, izraža zadovoljstvo in pomirjenost. Dvanajsto leto je v domu in pravi, da se ima lepo. Kmalu po prihodu je z veseljem sprejel odgovornost za živali na domačiji, saj prihaja s kmetije, ki mu je veliko pomenila. Z družino je živel v vasi Zloganje pri Škocjanu, vendar ker kmetija ni bila dovolj velika, da bi zadostovala za spodobno življenje, se je zaposlil najprej na Kočevskem v Gotenici, kjer je delal čez teden, za vikend pa se je vračal domov. »Tako je bila na moji, zdaj že pokojni ženi velika skrb za dom, otroka in kmetijo.« Ko se je pokazala priložnost za delo v IMV, je to z veseljem sprejel, da je bil lahko doma z družino. Rad pa je tudi kmetoval, zato se je veselil upokojitve. Veliko mu je pomenilo delo v hlevu, na polju, rad je bil na traktorju ...

Po ženini smrti se je doma marsikaj spremenilo; vse manjkrat mu je bilo dano delati to, kar ga je najbolj veselilo ... Ni mogel razumeti, zakaj se je doma vse tako zelo zasukalo, da se tam ni več počutil zaželenega ... Zato se je, ne da bi komur koli povedal, odločil, da gre v dom, in k sreči je sobo tudi takoj dobil. Prijatelj iz sosednje vasi ga je odpeljal, sina, pri katerem je živel, in hčerko, ki ima svojo družino blizu in se z njo odlično razume, pa je o svoji odločitvi obvestil naknadno.

Ni mu žal, da se je odločil za odhod v dom; zelo je zadovoljen z namestitvijo, s skrbjo zaposlenih, hrano; tu je našel prijazno družbo, lepo okolje in delo, ki mu največ pomeni – skrb za živali.

Razveseljuje pa ga tudi hči s svojo družino, saj ga redno obiskuje. In če ga ni v sobi ali v avli, ve, da ga bo našla na domačiji.

Vsako jutro se Jože Tramte najprej odpravi na domačijo, kjer ga živali veselo pozdravijo.

Rastoča knjiga in Abeceda odličnosti, mojstrstva in etike Doma starejših občanov Novo mesto

»Naj ne mine dan, da ne bi naredili kaj dobrega zase, družino, ožjo in širšo skupnost,« je vodilna misel projekta Rastoča knjiga v našem domu.

Na prelomu tisočletja, ko so veliki narodi gradili velika obeležja – od mostov do nebotičnikov – smo Slovenci prisluhnilli ideji dr. Janeza Gabrijelčiča in postavili Deklico z rastočo knjigo. To je spomenik gibanju, ki spodbuja vseživljenjsko učenje, znanje, mojstrstvo, vrednote in ki spodbuja dobra dela, razumevanje, povezuje in gradi družbo odličnosti. Deklica z rastočo knjigo, ki vsako leto zraste z novim sporočilom, domuje že marsikje po Sloveniji (v šolah, ustanovah, občinah, društvih itd.); skozi Rastočo knjigo sveta pa se ji pridružujejo tudi veliki narodi.

Januarja 2017 se je v gibanje Rastoča knjiga vključil tudi DSO Novo mesto. »V prav posebno čast si štejem, da smo k projektu pristopili kot prvi izmed slovenskih domov,« pravi vodja tega projekta Petra Mihalič. Namesto deklice so kot simbol postavil babico z rastočo knjigo.

Dr. Janez Gabrijelčič

Domski kotiček Rastoče knjige je plod bogatega in že tradicionalnega medgeneracijskega sodelovanja s Srednjo gradbeno, lesarsko in vzgojiteljsko šolo Šolskega centra Novo mesto.

Ob Rastoči babici pa raste in se razvija tudi Abeceda odličnosti in vrednot. To metodo učinkovitega učenja in pomnjenja skozi miselne vzorce je zasnovala dr. Marija Gabrijelčič, pokojna žena dr. Janeza Gabrijelčiča. »Ponosen in hvaležen sem vodstvu doma in zaposlenim, ki tako skrbno negujejo poslanstvo Rastoče knjige in hkrati tudi Abecedo odličnosti in mojstrstva.«

Skozi preplet teh dveh projektov naši stanovalci skupaj rastejo, se razvijajo in izboljšujejo sebe in druge. Branju, negovanju pisane besede in dejavnemu sodelovanju smo ob miselnih vzorcih dodali še miselne naloge, vezane na določeno črko, ki pa se mesečno spreminja. Ob koncu vsakega meseca pa združimo koristno z zabavnim, saj s tombolo in žrebom nagradimo tiste, ki so najbolj dejavni pri reševanju teh nalog.

Rastejo pa tudi novi inovativni pristopi – sodelavci in stanovalci smo skupaj oblikovali publikacijo Rastoče miselne poti. Ta mozaik miselnih nalog je pomembna dodana vrednost in ponazarja nenehno rast našega projekta.

Pogled naprej

Prihajajo nove generacije starostnikov; njihove potrebe in pričakovanja so drugačna in nam prinašajo nove izzive.

V dinamičnem sodobnem času se vloga in podoba starosti spreminjata. Mnogi starostniki želijo biti dejaven del družbe, deliti svoje znanje in izkušnje, saj so polni idej in elana; mnoge pa pestijo težke bolezni ... Domovi za starejše smo stičišče vseh teh potreb, želja, zahtev, pričakovanj ...

Naš dom želi nove generacije starostnikov pričakati pripravljen, seveda pa mora biti na njih pripravljena tudi naša družba.

Glasilo Doma starejših občanov Novo mesto

Izdano ob 40 – letnici DSO

Naklada: 1000 izvodov

Uredniški odbor: Sonja Jurečič – odgovorna urednica,

Petra Mihalič, Milena Dular in Lidija Jež

Lektoriranje: Nina Štampohar

Tisk: Roman Račič, s.p.

DOM STAREJŠIH OBČANOV

~ Novo mesto ~